

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio practica ...

Institutiones Theologiæ Mysticæ, Seu Facilem & practicum modum
Exercitia Spiritualia S.P. Ignatii Loyolæ per octiduum faciendi - item
triduanam recollectionem fructosè instituendi complectens, Et
Sacerdotibus Præcipuè, aut de Sacerdotali Statu suscipiendo
deliberantibus accomodata, Una cum ...

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1680

Membrum III. De Consideratione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48834](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48834)

mōdus, ut aliis etiā servire possit, infra cap. 3. paulō fū-
sius proponetur.

V. Colloquia vel singula singulis punctis submitti, vel
in fine ultimi puncti unum aut plura formari possunt; atque
vel ad Sanctos, vel ad B. Virginem, vel ad Christum, vel ad
æternum Patrem, aut Spiritum Sanctum institui, tantōque
meliora erunt, quantō pluribus, & ad materiam propositam
accommodatis affectibus abundarint. Potissimi autem affe-
ctus, qui plerumque elici possunt, & solent in ejusmodi col-
loquiis, sunt Admiratio, Gratulatio, Gaudium, Gratiarum
actio, Dolor, Erubescencia, Humilitas, Oblatio, Desideri-
um, Propositum, Fiducia, Amor, Invocatio, Obsecratio,
Laus, quorum eliciendorum practicum exemplum in secun-
da parte asseretur.

VI. Examen denique requirit, ut reflexio super ingres-
su & progressu, & successu Meditationis instituat, & si qui-
dem bene successisse comperiat, debitæ gratiæ agantur;
si minùs prosper successus obvenerit, dolor concipiatur, ve-
nia petatur, causa mali successus inquiratur, & emendatio
proponatur. Præterea verò alia quoque duo documenta
circa hoc Examen communiter suggerunt Ascetæ, nempe ut
& per diem idem proposita in Meditatione concepta
recolantur; & ubi peculiaris à DEO illustratio obtigerit, ea
breviter, ne memoriam subrefugiat, in libello ad hoc de-
putato annotetur.

M E M B R U M III.

De Consideratione.

Natura & Scopus.

I. Per hanc nihil aliud intelligitur, quàm ponderatio
cujusdam objecti, minori cum apparatu, quàm Meditatio
fieri consuevit, facta. Unde differt à Meditatione triplici
ex capite.

II. Primò ratione *Objecti*: nam in Meditatione ple-
rumque aut Mysterium aliquod, aut veritas supernaturalis
discutienda assumitur; in Consideratione autem plerumque
actiones particulares, quarum reformatio intenditur: aut
Regulæ, quarum observatio quaeritur: aut, ut P. Paulus

Instruct. VIII.

B

Barry

Barry in solitudine Hagiophilæ præscribit, nervosæ quædam rationes ad certum quempiam affectum concitandum apte assumuntur.

III. Secundò differt ratione *Modi*: cum enim in Meditatione accurata objecti propositi discussio, & laboriosa voluntatis ad varios affectus concitatio, nec non varia cum DEO aut Sanctis colloquia instituuntur; nihil simile in consideratione, ut mox patebit, est necessarium; hinc neq; tantâ, quanta in Oratione adhiberi consuevit, attentione est opus.

IV. Tertio Ratione *Dispositionis* corporis & animi: nam in Meditatione quidem animus tum per varia præludia, tum per convenientem situm corporis ad reverentiam disponendus est, ut eâ, quâ par est, reverentiâ atque decentiâ, colloquia cum DEO, Sanctisque misceantur; in Consideratione verò, cum sola super actionem quandam ritè instituentiam, aut Regulam observandam reflexio ac propositum commendationis intendatur, variique affectus non ex composito, sed prout temerè occurrunt, eliciantur, nullo simili apparatu est opus, sed liber est situs corporis, inodò finis per eam intentus obtineatur.

V. Atque ex his facile nunc patet, quis præcipuè sit Scopus, ad quem in ejusmodi Consideratione collimandum est, videlicet inspectio & reformatio Statûs; etsi enim hic finis toti Secessui Spirituali sit propositus, ut supra dictum est, per hanc tamen Considerationem specialius intenditur, & obtinetur, eò quòd hæc in particulari descendat ad actiones quotidianas & suo Statui convenientes reformandas, in qua ordinatione potissimum reformatio hominis consistit.

Æstimatio.

Etsi fortè hæc Consideratio primâ fronte, eò quòd minori apparatu & præparatione, ac contentione fieri plerumque soleat, minorem quoque fructum polliceri videatur, aliter tamen de ea sentiunt Ascetæ, ex quibus citatus Barry in monitis suis ad solitudinem Hagiophilæ testatur, experientiâ sibi probatissimum esse, tantundem, imò nonnunquam plus, has considerationes ad præfixum reformationis Scopum producere, quàm ipsas Meditationes. Et, meritò, nam per illam acqui-

acquiritur vera sui cognitio, sine qua, teste S. Bernardo f. 37. sup. Cant. nemo potest salvari; de qua nimirum Mater Salutis humilitas oritur; & timor Domini, qui & ipse, sicut initium Sapientia, ita & Salutis est. Clarius verò idem Sanctus fructus hujus considerationis in Ep. ad Eugenium Pontificem describit, dum ait: *Primum ipsum fontem suum, id est, mentem, de qua oritur, Consideratio purificat, deinde regit affectus, dirigit actus, corrigit excessus, mores componit, vitam honestat, & ordinat; postremo divinorum pariter, & humanarum rerum scientiam confert.* Unde merito in Persona DEI ad eandem hortatur idem Sanctus his verbis: *O homo, si te videres, tibi displiceres, & mihi placeres; sed quia te non vides, tibi places, & mihi displices. Veniet tempus, cum nec mihi, nec tibi placebis: mihi, quia peccasti: tibi, quia ardebis.*

Praxis.

I. Hæc in sequentibus ferè capitibus consistit. 1. Antè, quàm tempus pro Consideratione destinatum adveniat, breviter materia, de qua instituenda sit consideratio, eligetur. 2. Oratio brevis, quæ gratia ad eam cum fructu instituendam petatur, præmittenda est. 3. Ipsa Consideratio inchoabitur, & si quidem pro materia actio quæpiam vel regula electa sit, primùm quid actio illa vel regula ad suam perfectionem, requirat, inquiratur. Subinde examinabitur, quomodo ea à nobis perfectio sit procurata. Quomodo item Christus eam suo exemplo docuerit, & nos imitari ipsum debeamus, dispicietur; & si opus videatur, causa, radixque defectuum circa illam actionem vel regulam admissorum inquiratur, & opportuna ad eam tollendam remedia excogitabuntur. Quòd si verò rationes & motiva quædam, vel axiomata pro materia considerationis assumpta fuerint, ab initio motivi æquitas & efficacia ponderabitur: Mox virtutis, ad quam persuadendam tendunt tales rationes, exercendæ, aut vitij fugiendi propositum concipietur, dolorque & erubescencia de errore, si fortè quis ea in re admissus est, elicietur, veniæque à DEO, & gratia ad emendationem necessaria petentur. Quòd si verò magnus in ea virtute plantanda, aut vitio fugiendo profectus deprehenderetur, breviter

gratiæ DEO debita perfolvi, & confirmatio in incepto humiliter peti potest.

MEMBRUM IV.

De Vocali Oratione.

Natura & Scopus.

I. Etiam hæc non est omittenda Exercitiorum tempore, quin imò tantò majori cum devotione peragenda est, quantò melius ad illam animus per internam & externam Collectionem est dispositus.

II. Triplex autem est Orationis vocalis Scopus, quorum primus est, laudare & benedicere DEVM & Sanctos ejus. Secundus, varias à DEO & Sanctis gratias petere. Tertius, varios virtutum actus, sed Gratulationis maximè & Amoris, Timoris & Doloris ob peccata admiffa, Fiduciæ in varijs petitionibus proponendis, Desiderij respectu cælestium bonorum, & Imitationis in variarum virtutum, præcipuè amoris & beneficentiam studio elicere. Unde oratio hæc vocalis breviter sic definiri potest: Est pia & affectuosa cum DEO collocutio; *quando enim legis, tibi loquitur DEVS: quando oras, tu cum DEO loqueris;* inquit S. Augustinus in Pl. 85.

Æstimatio.

Ad hanc concipiendam nihil æquè proderit, quam si bene ponderetur, orationem vocalem esse colloquium cum DEO & Sanctis, in quo homo orans suum erga DEVM & Sanctos, seipsum, & Proximos, tam viventes, quàm defunctos amorem præclare ostendere, & eorum viciffim amorem, benevolentiam, & beneficentiam copiosè promereri possit: unde præclare S. Chrysostomus l. 2. de orando DEO ait: *Quanta dignitatis sit, hominem cum DEO miscere sermonem, neminem latet. Caterum eam dignitatem ratione etiam Angelorum superat Majestatem, quod ipsi probe intelligentes, apud Prophetas describuntur omnes multo cum tremore, laudes & cultum DEO offerentes, facies quidem ac pedes ob ingentem reverentiam regentes, volatu verò, dum non valent quasi manere, magnum tremorem declarantes.*